

Başvuru Numarası	: 2024/1356
Toplantı Tarihi/Sayısı	: 10.10.2024/46
Karar Numarası	: 2024/1070
Başvuran	: H.G.
Başvuran Vekili	: -
Adres	: -
Muhatap Kurum/Kişi	: 1- İzmir 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü 2- İzmir İl Jandarma Komutanlığı
Muhatap Adres	: -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; muhtelif sağlık sorunları yaşadığı, söz konusu sorunların çözümü için hastaneye sevk edilse de randevularına götürülmediği, buna gerekçe olarak personel ve araç yetersizliğinin sunulduğu, sağlık sorunlarının artarak devam ettiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. İmplant tedavisi nedeniyle alt çene kemiğinde erime yaşadığını, bu sebeple İzmir Aliğa Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü Devlet Hastanesi tarafından İzmir Katip Çelebi Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ağız Diş ve Çene Cerrahisi Polikliniğine sevk edildiğini, ancak Hastane randevusuna aylar geçmesine rağmen götürülmediğini,

b. Hastaneye götürülmemesine gerekçe olarak personel ve araç yetersizliğinin sunulduğunu,

c. Sağlık sorunlarının artarak devam ettiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap İzmir 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Günlük olarak İzmir Aliğa Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü Devlet Hastanesine ve İzmir il sınırları içerisinde bulunan sağlık kuruluşlarına günlük 20'ye yakın mahpusun sevkinin gerçekleştirildiği,

b. Sevkiyat planlamalarının Kampüs Jandarma Komutanlığı ile işbirliği içerisinde yürütüldüğü, jandarmanın personel ve araç yetersizliğinden kaynaklı olarak sevklerde gecikmelerin yaşanabildiği, öte yandan başvuran açısından hastaneye sevk ve tedaviye ulaşım konusunda problem yaşanmadığı,

c. Başvuranın Aliğa Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü Devlet Hastanesinde muayene edildiği, diş rahatsızlığı nedeniyle başvuranın da kabul ettiği üzere İzmir Katip Çelebi Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ağız Diş ve Çene Cerrahisi Polikliniğine sevk edildiği, söz konusu Hastanede başvuranın tedavi işlemlerinin gerçekleştirildiği,

ç. Başvuranın başvuru dilekçesinde belirttiği aynı hususlara ilişkin olarak Aliğa Cumhuriyet Başsavcılığına şikâyet başvurusunda bulunduğu, Başsavcılığın konuya ilişkin kovuşturmaya yer olmadığına dair

karar verdiği, başvuranın bu karara karşı Karşıya 1. Sulh Ceza Hâkimliğine itirazda bulunduğu ancak itirazının reddedildiği,

d. Başvuranın Kuruma nakil geldiği günden beri 46 kez farklı hastanelerde tedavi ettirildiği belirtilmiştir.

4. Muhatap İzmir İl Jandarma Komutanlığından alınan yazılı görüşte özetle;

a. Hastaneye sevk edilecek mahpusların isimlerinin İzmir 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu tarafından Komutanlığa bildirildiği,

b. Hastane sevklerinin Komutanlığın mevcut kuvvet ve kadro durumuna göre belirli bir sıra ve planlama dahilinde yapıldığı,

c. Başvuranın İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Hastanesine 26/6/2024 tarihinde sevkinin sağlandığı, halihazırda başvurana ilişkin farklı bir sevk talebi olmadığı, talep olması halinde sevk sağlanacağı belirtilmiştir.

5. Muhatapın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle; görevlilerin sorumluluklarını yerine getirmemesi nedeniyle sağlık konusundaki mağduriyetinin devam ettiği iddia edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Yargı yetkisi*" başlıklı 9'uncu maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir."

7. Anayasa'nın "*Mahkemelerin bağımsızlığı*" başlıklı 138'inci maddesi şöyledir:

"Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz."

8. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

9. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır. Aynı maddenin dördüncü fıkrasında yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemlerin başvuru konusu olamayacağı belirtilmiştir.

10. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar*" başlıklı 40'nci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

11. Mezkûr Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda;

a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...)

ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı (...) yönlerinden incelenir."

12. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

14. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

15. Başvuran hastaneye ulaşım konusunda sorun yaşadığını iddia etmekle birlikte İzmir 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun cevabi yazısı ve ekleri incelendiğinde; başvuranın Kurumumuza başvuru yapmadan önce aynı iddialar ile Aliğa Cumhuriyet Başsavcılığına şikâyet başvurusunda bulunduğu, başvurunun kovuşturmaya yer olmadığı kararı ile neticelendirildiği, başvuranın alınan karara itiraz ettiği ve itirazının Karşıyaka 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından reddedildiği görülmüştür.

16. 17/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar" başlıklı 172'nci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Cumhuriyet savcısı, soruşturma evresi sonunda, kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilememesi veya kovuşturma olanağının bulunmaması hâllerinde kovuşturmaya yer olmadığına karar verir. Bu karar, suçtan zarar gören ile önceden ifadesi alınmış veya sorguya çekilmiş şüpheliye bildirilir. Kararda itiraz hakkı, süresi ve mercii gösterilir."

17. 5271 sayılı Kanun'un "Cumhuriyet savcısının kararına itiraz" başlıklı 173'üncü maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Suçtan zarar gören, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren iki hafta içinde, bu kararı veren Cumhuriyet savcısının yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine itiraz edebilir."

18. Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasında hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere emir ve talimat veremeyeceği; tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

19. 6701 sayılı Kanun'da yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı;

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te ise yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile yargı organlarında görülmekte olan uyumsuzlukların Kurumun görev alanına girmeyeceği düzenlenmiştir.

20. Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri birlikte incelendiğinde; yargı organları tarafından karara bağlandığı, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu ve Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi kapsamına girmediği değerlendirilen başvurunun 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi, mezkûr Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (ç) bendi ile 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

10/10/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye